

Franciszek Działowski, urodzony 29 XI 1915 r. w Ostrówku, powiat mielecki. W latach 30. był uczniem Gimnazjum i Liceum w Mielcu. Udzielał się jako sekretarz w kole Związku Młodzieży Wiejskiej w Ostrówku oraz w ruchu ludowym. W 1934 r. uczestniczył w strajku chłopskim i pochodzie ludowym w Mielcu. Za aktywność w tych wystąpieniach został ukarany aresztem, co nie odstraszyło go od dalszej działalności społecznej. W latach 1938-1939 odbywał zasadniczą służbę wojskową w 16 pułku piechoty w Tarnowie i ukończył szkołę podoficerską, a następnie jako kapral – obserwator służył w zwiadzie przy granicy polsko-niemieckiej w okolicach Ełku. Po wybuchu wojny uczestniczył w walkach z Niemcami nad Narwią (obrona Wizny), a później z oddziałami Armii Czerwonej w okolicy Kołkowa i Włodawy oraz ponownie z Niemcami w rejonie Annopola. W czasie walki został postrzelony i wzięty do niewoli. W czasie transportu więźniów udało mu się uciec. Pod koniec października 1939 r. wrócił do rodzinnego Ostrówka i pracował na gospodarstwie. W marcu 1940 r. został zaprzysiężony do ZWZ i przyjął pseudonim „Ostrowski”. Organizował młodych ludzi i szkolił ich, prowadził szkołę podoficerską i rozprawdzał konspiracyjne czasopismo „Odwet”. Po utworzeniu AK został przydzielony do oddziału dywersyjnego i zmienił pseudonim na „Jastrząb”. Brał udział w wielu akcjach, m.in. na bank „Społem” w Mielcu, palenia dokumentacji w gminach na terenie Kielecczyzny, likwidacji konfidentów (wspólnie z oddziałem „Jędrusiów”), przewożenia broni zrzutowej oraz ostrzegania młodzieży przed wywózką do Niemiec. 30 VII 1944 r. wziął udział w starciu z oddziałem niemieckim w Gawłuszowicach i wzięciu do niewoli 23 Niemców. W sierpniu 1944 r. przewoził broń, a po walkach o Mielec transportował rannych żołnierzy do szpitala w Woli Baranowskiej. Po wojnie dokończył naukę gimnazjalną w Mielcu i w 1946 r. uzyskał małą maturę. Nie godził się z nowym ustrojem w Polsce i należał do WiN. 28 V 1946 r. został aresztowany przez funkcjonariuszy PUBP i wielokrotnie torturowany w czasie przesłuchań w siedzibie PUBP w Mielcu oraz w więzieniach w Rzeszowie, Sandomierzu i Ostrowcu Świętokrzyskim. W 1948 r. został zwolniony z więzienia w ramach amnestii, ale pozostawał przez kilka lat pod kontrolą UB. Prowadził gospodarstwo rolne. Pracował w Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Gawłuszowicach, a następnie w Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Gawłuszowicach. Należał do OSP. Po reformie administracyjnej i likwidacji PGRN w Gawłuszowicach przeszedł na wcześniejszą emeryturę. Zmarł 15 II 1989 r. Spoczywa na cmentarzu parafialnym w Gawłuszowicach, powiat mielecki.